



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-533

Chișinău

«14» 09 2015

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul articolelor 73 și 74 alineatul (3) din Constituția Republicii Moldova, rog să examinați, în mod **prioritar**, proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative aprobat, prin Hotărîrea Guvernului nr.633 din 11.09 2015.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege –
Ministerul justiției

Anexă:

1. Hotărîrea Guvernului nr.633 din 11.09.2015 – 2 ex. (limba română și rusă)
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex. (limba română și rusă)
3. Nota informativă
4. Expertiza Centrului Național Anticorupție

Prim-ministru

Valeriu STRELET

Ex. I. Țurcanu
te.250280

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>321</u>
<u>14</u>	<u>09</u> 2015
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
-373-22-250104

Fax:
-373-22-242696



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 633

din 11 septembrie 2015

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VALERIU STRELEȚ

~~Contrasemnează:~~

Ministrul Justiției

Vladimir Cebotari

Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei

Mircea Buga

Ministrul finanțelor

Anatol Arapu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 62), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 22 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Instanțele judecătorești și Institutul Național al Justiției au obligația să prevadă în bugetele proprii sumele necesare pentru acoperirea cheltuielilor aferente programelor de formare continuă a șefilor secretariatelor și asistenților judiciari.”

2. Articolul 45 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Șeful secretariatului instanței judecătorești este obligat să-și perfecționeze continuu calitățile sale profesionale prin intermediul cursurilor de formare continuă, organizate în cadrul Institutului Național al Justiției.”

3. Articolul 47 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Asistentul judiciar este obligat să-și perfecționeze continuu calitățile sale profesionale prin intermediul cursurilor de formare continuă, organizate în cadrul Institutului Național al Justiției.”

Articolul II. – La articolul 4 alineatul (2) din Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15-17, art.65), cu modificările ulterioare, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) prezintă, anual, pînă la 31 martie, Institutului Național al Justiției propunerile privind numărul locurilor care vor fi scoase la concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător în anul următor.”

Articolul III. – Punctul 4 din anexa nr. 1 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.18-19, art.57), cu modificările ulterioare, se completează cu

cuvintele: „, inclusiv audienții cursurilor de formare inițială a judecătorilor și procurorilor”.

Articolul IV. – Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.102-105, art.484), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 1 va avea următorul cuprins:

„Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi este determinarea statutului Institutului Național al Justiției, stabilirea principiilor de organizare și funcționare a acestuia, a modului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, formarea inițială sau continuă a grefierilor, formarea continuă a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune și a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație.”.

2. Articolul 2:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Institutul Național al Justiției (în continuare – Institut), este o instituție publică, care realizează formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, formarea inițială și continuă a grefierilor, formarea continuă a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune și a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație.”;

la alineatul (2), după cuvântul „dispune” se completează cu cuvintele „de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și denumirea Institutului,”, iar cuvântul „pedagogică” se substituie cu cuvântul „didactică”;

la alineatul (3), propoziția a doua se completează în final cu cuvintele „și nu împiedică realizarea atribuțiilor stabilite la art. 4 alin. (1)”.

3. Articolul 4:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Institutul exercită următoarele atribuții de bază:

- a) formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror;
- b) formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție;
- c) formarea inițială și continuă a grefierilor;

d) formarea continuă, în condițiile legii, a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune;

e) organizarea și desfășurarea examenelor pentru persoanele care au vechime în muncă de 5 ani în profesiile de specialitate juridică, prevăzute de Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (în continuare – persoane ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă);

f) formarea personalului didactic.”;

alineatul (2):

la litera a), cuvintele „a altor categorii de juriști care contribuie la înfăptuirea justiției” se substituie cu cuvintele „a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) efectuarea unor studii în domeniul dreptului și al justiției, elaborarea și publicarea studiilor realizate, a materialelor didactice și a altor materiale elaborate în procesul activității;”;

se completează cu un nou alineat, (4), cu următorul cuprins:

„(4) În scopul realizării atribuțiilor stabilite de prezenta lege, Institutul are dreptul să prelucreze date cu caracter personal.”

4. La articolul 5, cuvântul „executiv” se exclude.

5. Articolul 6:

alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) 4 membri desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor din rîndul procurorilor de diferite niveluri;”;

la litera d), sintagma „desemnat de Senatul Universității de Stat din Moldova” se substituie cu sintagma „desemnat de către Ministerul Justiției, în bază de concurs. Procedura de organizare și desfășurare a concursului, criteriile de selectare a candidaților se stabilesc prin Regulament, aprobat prin ordinul ministrului justiției.”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Lucrările de secretariat ale Consiliului sînt asigurate de către Institut.”;

se completează cu un nou alineat, (7), cu următorul cuprins:

„(7) Membrii Consiliului, care nu sînt funcționari publici sau nu au statut de persoană cu funcție de demnitate publică, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație în mărime de 200 lei.”

6. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Articolul 7. Atribuțiile Consiliului

(1) În domeniul organizării activității Institutului, Consiliul:

a) aprobă Strategia de dezvoltare a Institutului, precum și planul de acțiuni pentru implementarea acesteia;

b) aprobă Regulamentul de ordine internă și alte acte necesare pentru buna funcționare a Institutului;

c) aprobă structura, statul de personal și efectivul-limită ale Institutului;

d) organizează concursul pentru suplinirea funcțiilor de director și directori adjuncți;

e) numește și eliberează din funcție directorul și directorii adjuncți în condițiile art. 9;

f) dispune interimatul funcției de director și de director adjunct, în cazul vacanței funcției, pînă la completarea funcției vacante, în modul stabilit de lege;

g) aprobă Statutul personalului didactic;

h) aprobă rezultatele concursului pentru selectarea personalului didactic;

i) aprobă și prezintă Ministerului Finanțelor, în modul stabilit, proiectul bugetului Institutului;

j) autorizează acorduri/memorandumuri de cooperare cu instituții similare din alte state și de contribuție a donatorilor;

k) aprobă, anual, pînă la 31 iulie, raportul de activitate al Institutului, care se înaintează Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Ministerului Justiției pentru informare și se plasează pe pagina de Internet a Institutului;

l) aprobă Metodologia de evaluare a calității programelor de formare.

(2) În domeniul asigurării formării inițiale a candidaților la funcția de judecător și procuror, formării continue a judecătorilor și procurorilor în funcție, formării inițiale și continue a grefierilor, formării continue a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune, precum și organizării examenului pentru persoanele ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă, Consiliul:

a) aprobă, anual, pînă la 31 martie, ținînd cont de necesitățile reale și mijloacele disponibile, numărul locurilor care vor fi scoase la concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror în anul următor;

b) aprobă Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror;

c) aprobă componența Comisiei pentru examenele de admitere, Comisiei pentru examenele de absolvire și Comisiei pentru soluționarea contestațiilor;

d) aprobă rezultatele concursului de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror și listele candidaților pentru formarea inițială care au promovat concursul;

e) aprobă, anual, pînă la 1 septembrie, planul de formare și curriculum-urile disciplinare pentru cursurile de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror și a grefierilor;

f) validează rezultatele examenului de absolvire a cursurilor de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror și examenului pentru

persoanele ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă;

g) validează rezultatele examenelor de capacitate susținute de grefieri;

h) aprobă metodologiile de determinare a necesităților de formare inițială și continuă;

i) aprobă, anual, pînă la 30 noiembrie, planurile pentru formare continuă;

j) aprobă modelul atestatului pentru cursurile de formare inițială, certificatului eliberat urmare a formării continue și certificatului ce atestă susținerea examenului în fața Comisiei pentru examenele de absolvire de către persoanele ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă;

k) aprobă, anual, pînă la 30 noiembrie, planul de formare a personalului didactic.

(3) În vederea realizării atribuțiilor Institutului ce țin de formarea inițială și continuă a altor persoane, care activează în sectorul justiției, Consiliul:

a) aprobă planurile de formare inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției;

b) aprobă Regulamentul privind modul de organizare și condițiile de desfășurare a formării inițiale și continue a altor persoane care activează în sectorul justiției.

(4) Consiliul exercită și alte atribuții prevăzute de prezenta lege.

(5) Pentru adoptarea hotărîrilor prevăzute la alin. (1) lit. j), alin. (2) lit. b), e), h) și i) este obligatorie consultarea opiniei Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Ministerului Justiției.

(6) Pentru adoptarea hotărîrilor prevăzute la alin. (2) lit. a) este obligatorie consultarea opiniei Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, iar pentru adoptarea hotărîrilor prevăzute la alin. (3) este obligatorie consultarea opiniei asociațiilor profesionale, legal constituite, ale persoanelor care activează în sectorul justiției.”

7. Articolul 8:

se completează cu un nou alineat, (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Data, ora și locul ședinței, ordinea de zi, proiectele documentelor ce urmează a fi adoptate și materialele aferente acestora se aduc la cunoștință membrilor Consiliului cu cel puțin 3 zile înainte de ședință. În cazul ședințelor extraordinare materialele urmează a fi aduse la cunoștința membrilor Consiliului cu cel puțin o zi înainte de ședință.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Ședințele Consiliului sînt publice. La cererea motivată a președintelui Consiliului sau a cel puțin 5 membri ai acestuia, Consiliul poate decide ca ședința să fie închisă. Ședințele au un caracter deliberativ, dacă este prezentă majoritatea membrilor acestuia.”;

la alineatul (7), prima propoziție va avea următorul cuprins:

„Hotărârile Consiliului se adoptă cu votul a două treimi din numărul membrilor Consiliului și se semnează de președintele acestuia.”;

la alineatul (8), sintagma „toți membrii Consiliului prezenți la ședință” se substituie cu sintagma „președinte și secretar”;

se completează cu un nou alineat, (9), cu următorul cuprins:

„(9) Toate hotărârile adoptate de Consiliu se plasează pe pagina de Internet a Institutului. Regulamentele aprobate de Consiliu în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute la art. 4 se publică și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.

8. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„Articolul 9. Directorul

(1) Directorul este selectat pe bază de concurs, din rândul persoanelor care au diplomă de studii superioare complete în drept, administrație publică sau management, fie echivalentul acesteia și a căror calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 7 ani este corespunzătoare pentru realizarea atribuțiilor Institutului.

(2) Directorul se numește în funcție de către Consiliu pentru un mandat de 3 ani, care poate fi reînnoit consecutiv o singură dată.

(3) Directorul își încetează activitatea la expirarea mandatului, în caz de demisie sau deces. Directorul poate fi revocat, în baza hotărârii Consiliului, la propunerea a o treime din numărul membrilor Consiliului în cazurile încălcării grave a legislației, constatării calificării insuficiente sau comiterii sistematice de abateri disciplinare.

(4) Directorul asigură conducerea curentă a activității Institutului și are următoarele atribuții principale:

a) reprezintă Institutul în relațiile cu autoritățile publice, persoanele fizice și juridice din țară și din străinătate;

b) asigură activitatea organizatorică a Consiliului;

c) organizează îndeplinirea hotărârilor Consiliului;

d) numește în funcție personalul didactic, după aprobarea rezultatelor concursului pentru suplinirea acestor posturi de către Consiliu;

e) asigură elaborarea Regulamentului de ordine internă al Institutului și a altor acte necesare pentru buna funcționare a Institutului;

f) emite ordine de înmatriculare, promovare și exmatriculare a audienților cursurilor de formare inițială;

g) asigură elaborarea și îndeplinirea planurilor de formare;

h) administrează patrimoniul Institutului;

i) asigură elaborarea proiectului bugetului Institutului și îl prezintă Consiliului spre aprobare;

j) este executorul de buget al Institutului;

k) asigură elaborarea raportului anual de activitate a Institutului pe care îl prezintă Consiliului pentru aprobare;

- l) asigură elaborarea proiectului statului de personal și proiectului efectivului-limită al Institutului;
- m) numește în funcție personalul administrativ și auxiliar al Institutului;
- n) încheie acorduri/memorandumuri, autorizate de Consiliu, de cooperare cu instituții similare de peste hotare și de contribuție a donatorilor, întreține relații cu organismele internaționale în problemele ce țin de competența Institutului, cu aprobarea ulterioară de către Consiliu;
- o) exercită alte atribuții necesare bunei organizări și desfășurări a activității Institutului.”

9. Se completează cu articolele 9¹ și 9² cu următorul cuprins:

„Articolul 9¹. Directorul adjunct

(1) Directorul este asistat de către doi directori adjuncți, selectați și numiți de Consiliu, în bază de concurs public, din rândul persoanelor care au diplomă de studii superioare complete în drept și a căror calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 5 ani este corespunzătoare pentru realizarea atribuțiilor Institutului.

(2) Directorul Institutului stabilește, prin ordin, atribuțiile fiecărui director adjunct.

(3) În absența directorului, directorul adjunct desemnat de către director exercită atribuțiile acestuia. În cazul în care directorul nu a stabilit ordinea substituirii sale de către directorii adjuncți, atribuțiile directorului sînt exercitate de către directorul adjunct desemnat de Consiliu.

Articolul 9². Consiliul metodic - științific

(1) Consiliul metodic - științific este un organ consultativ al Consiliului, care:

a) examinează și formulează propuneri privind direcțiile de dezvoltare ale Institutului;

b) evaluează cel puțin o dată la 2 ani calitatea formării inițiale și continue desfășurată de Institut, propune modificări la planurile de formare și curriculum-urile disciplinare;

c) prezintă recomandările sale asupra materialelor didactice și altor materiale elaborate în procesul de activitate a Institutului;

d) formulează propuneri privind necesitatea implementării metodelor noi de formare.

(2) Consiliul metodic – științific activează în următoarea componență:

a) doi reprezentanți ai Institutului responsabili de activitatea metodic-științifică;

b) doi reprezentanți ai mediului academic;

c) doi reprezentanți ai asociațiilor profesionale, legal constituite, ale persoanelor care activează în sectorul justiției;

d) un reprezentant al Ministerului Justiției;

e) un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii;

- f) un reprezentant al Consiliului Superior al Procurorilor;
- g) un reprezentant al audienților cursurilor de formare inițială;
- h) un reprezentant al coordonatorilor de practică.

(3) Unul din directorii adjuncți desemnat de director este membru de drept al Consiliului metodico-științific.

(4) Reprezentanții mediului academic, reprezentanții asociațiilor profesionale, legal constituite, ale persoanelor care activează în sectorul justiției sînt selectați prin concurs organizat de Consiliu.

(5) Reprezentantul audienților cursurilor de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror este ales de către audienți prin vot secret, la adunarea generală a audienților, convocată și prezidată de directorul Institutului, iar reprezentantul coordonatorilor de practică este selectat de Institut.

(6) Mandatul membrului Consiliului metodico-științific este de 4 ani cu excepția reprezentanților audienților formării inițiale și coordonatorilor de practică, mandatul cărora are o durată de un an.

(7) Președintele Consiliului metodico-științific este ales prin vot deschis la prima ședință a acestuia. Se consideră ales candidatul care a acumulat majoritatea de voturi ale membrilor Consiliului metodico-științific.

(8) Consiliul metodico-științific se întrunește trimestrial sau ori de cîte ori este necesar, la propunerea președintelui sau la solicitarea a cel puțin trei membri ai acestuia.

(9) Ședințele Consiliului metodico-științific sînt deliberative, dacă la acestea participă cel puțin jumătate din membrii acestuia, iar deciziile se aprobă cu majoritatea voturilor membrilor prezenți și se plasează pe pagina de Internet a Institutului.

(10) Lucrările Consiliului metodico-științific se consemnează într-un proces-verbal, semnat de președinte și secretar.

(11) Activitatea organizatorică și lucrările de secretariat ale Consiliului metodico-științific se asigură de către Institut. Prin ordinul directorului se desemnează din cadrul Institutului secretarul Consiliului metodico-științific.”

10. Articolul 10:

la alineatul (2), după cuvintele „personalul didactic,” se completează cu cuvintele „care este format din formatori,”;

se completează cu alineatele (2¹)-(2⁴) cu următorul cuprins:

„(2¹) Formatorii Institutului sînt selectați în bază de concurs, conform unei proceduri transparente stabilite de Consiliu.

(2²) Formatorii sînt aleși din cei mai buni profesioniști din rîndul judecătorilor, procurorilor, cadrelor didactice din învățămîntul juridic superior, precum și altor specialiști care activează în domenii ce fac obiect al cursurilor de formare inițială sau formare continuă organizate de Institut.

(2³) La selectarea formatorilor se iau în considerare următoarele criterii:

a) experiența didactică în domeniile specifice legate de planurile de formare aprobate de Consiliu;

- b) experiența profesională;
- c) lucrările publicate;
- d) reputația ireproșabilă în domeniul în care activează;
- e) integritatea.

(2⁴) În cazul în care pentru asigurarea formării inițiale sau a formării continue este necesară invitarea unor specialiști într-un anumit domeniu, care nu se regăsesc în rețeaua de formatori a Institutului, Institutul dispune invitarea acestora pe baze contractuale.”

alineatul (3):

cuvintele „cadrele didactice” se substituie cu cuvântul „formatorii”;
se completează cu propoziția „Norma didactică pentru formatorii Institutului se stabilește de Guvern.”

11. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

„Articolul 11. Salarizarea personalului Institutului

(1) Directorul, directorii adjuncți și formatorii Institutului sînt salarizați în conformitate cu prevederile Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

(2) Dacă judecătorul delegat sau procurorul delegat, numit în calitate de director sau director adjunct, în perioada exercitării atribuțiilor sale demisionează din funcția de judecător sau procuror în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă, dar continuă activitatea în cadrul Institutului, acestuia i se achită salariul în condițiile alin. (1).

(3) Personalul administrativ și personalul auxiliar al Institutului este salarizat în conformitate cu normele stabilite de Guvern.”

12. Capitolul III va avea următorul cuprins:

„Capitolul III

Formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție și examenul pentru persoanele ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă

Secțiunea 1

Modul de organizare și desfășurare a formării inițiale a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror

Articolul 12. Formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror

(1) Formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror reprezintă una din condițiile obligatorii pentru numirea în funcțiile de judecător și de procuror pentru persoanele ce nu au o vechime în muncă de 5 ani în

profesiile de specialitate juridică prevăzute în Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și în Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.

(2) Durata cursurilor de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror este de 18 luni.

Articolul 13. Concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror

(1) Admiterea pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror se realizează în bază de concurs.

(2) Concursul de admitere este organizat de Institut cu respectarea principiilor transparenței, egalității în drepturi și este bazat pe aptitudinile participanților la concurs.

(3) Data, locul, modul de desfășurare a concursului de admitere și numărul de locuri scoase la concurs se aduc la cunoștință printr-un comunicat de presă, care se publică pe pagina de Internet a Institutului și în mass-media, cu cel puțin 60 de zile înainte de data concursului.

Articolul 13¹. Condițiile pentru înscrierea la concursul de admitere pentru formarea inițială

(1) La concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror au dreptul să participe numai persoanele care întrunesc condițiile prevăzute de Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, pentru ocuparea funcției de judecător, respectiv, de Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură pentru ocuparea funcției de procuror. Persoanele care solicită admiterea la cursurile de formare inițială a candidaților la funcția de judecător trebuie să aibă o vechime în muncă de cel puțin 2 ani în profesiile de specialitate juridică.

(2) Cererea de înscriere la concursul de admitere se depune la Institut în termenele indicate în anunțul de concurs, la care se anexează următoarele acte:

- a) copia de pe actul de identitate;
- b) copia de pe diploma de licențiat în drept sau echivalentul acesteia;
- c) copia de pe carnetul de muncă (după caz);
- d) cazierul judiciar;
- e) referința de la ultimul loc de muncă (după caz);
- f) certificatul medical de sănătate.

(3) La concursul de admitere pentru formarea inițială se admit doar candidații care au depus dosarele complete, corespunzătoare condițiilor prevăzute la alin. (2).

(4) La momentul depunerii setului de acte, candidatul este informat despre faptul că, în cazul promovării examenelor de admitere, urmează a fi inițiată verificarea conform Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice și își exprimă în formă scrisă acordul cu privire la desfășurarea acesteia.

(5) Certificatul medical de sănătate prevăzut la alin. (2) lit. f) se eliberează de Comisia specializată a Ministerului Sănătății.

Articolul 13². Modul de desfășurare a concursului de admitere pentru formarea inițială

(1) Concurusul de admitere pentru formarea inițială se desfășoară în fața Comisiei pentru examenele de admitere, care se formează în baza hotărîrii Consiliului pe perioada desfășurării concursului și constă din 7 membri, dintre care doi membri – desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii, doi membri – desemnați de către Consiliul Superior al Procurorilor și trei membri – numiți din rîndul profesorilor universitari care dețin titlul de doctor în drept sau unul superior acestuia, din domeniile de drept ale disciplinelor incluse în probele de concurs. Profesorii universitari sînt selectați de Institut.

(2) Comisia pentru examenele de admitere are următoarele atribuții:

- a) elaborează subiectele pentru examenele de admitere;
- b) evaluează lucrările participanților la concurs și evaluează participanții la concurs în cadrul fiecărei etape a concursului de admitere;
- c) anunță rezultatele examenelor de admitere;
- d) ia măsuri pentru ca în sălile în care se desfășoară concursul să nu pătrundă persoane străine neautorizate;
- e) pregătește și transmite Consiliului spre aprobare listele participanților la concurs care au promovat concursul pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător și la funcția de procuror, în ordinea descrescătoare a mediei obținute la proba orală și scrisă și raportul privind desfășurarea examenelor;
- f) exercită orice alte atribuții necesare bunei organizări și desfășurării a concursului de admitere pentru formarea inițială.

(3) Din componența Comisiei pentru examenele de admitere nu pot face parte membrii Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Colegiului pentru selecția și cariera judecătorului, Colegiului de calificare a procurorilor și persoanele ale căror rude (rude sau afini pînă la gradul al patrulea inclusiv) participă la concurs. Membrii Comisiei vor semna declarații pe propria răspundere în acest sens.

(4) În cazul în care incompatibilitatea se depistează ulterior, desemnării membrilor Comisiei, membrul în cauză trebuie să se retragă și să comunice îndată această situație Consiliului în vederea înlocuirii sale în ordinea prevăzută de alin. (1).

Articolul 13³. Procedura de evaluare a rezultatelor concursului de admitere pentru formarea inițială

(1) Concurusul de admitere pentru formarea inițială se desfășoară sub forma unor examene de admitere, care constau din proba scrisă și verbală.

(2) Pentru fiecare probă participantul la concurs este evaluat cu note de la 1 la 10. Se consideră că participantul a promovat proba scrisă sau verbală, dacă acesta a obținut minimum nota 5 (cinci) la fiecare din ele.

(3) Proba verbală se înregistrează audio. Înregistrarea audio a probei verbale și lucrările scrise a participanților la concurs se păstrează de Institut pînă la încetarea procedurii de examinare a contestațiilor în modul prevăzut de art. 13⁴, după care se distruge în modul stabilit de legislație.

(4) Trișatul la examene atrage după sine eliminarea din concurs.

(5) În procesul de evaluare a examenelor de admitere Comisia pentru examenele de admitere ține cont de următoarele criterii:

a) calitatea prezentării, corectitudinea și argumentarea răspunsului la subiectele respective;

b) capacitatea de interpretare și aplicare a legislației materiale și procesuale;

c) capacitatea de analiză și sinteză;

d) capacitatea de a răspunde prompt și corect la întrebări.

Articolul 13⁴. Anunțarea rezultatelor examenelor de admitere pentru formarea inițială, contestarea și aprobarea rezultatelor lor

(1) Comisia pentru examenele de admitere anunță rezultatele examenelor nu mai tîrziu de 48 de ore de la încheierea acestora, iar informația privind rezultatele examenelor se afișează imediat la sediul Institutului și pe pagina de Internet a acestuia. Informația trebuie să cuprindă numele și prenumele deplin al participanților la concurs și notele acumulate de aceștia la fiecare probă.

(2) Rezultatele examenelor de admitere pot fi contestate în termen de 48 ore de la afișarea rezultatelor la Comisia pentru soluționarea contestațiilor, care se desemnează de Consiliu și activează în conformitate cu regulamentul aprobat de către acesta.

(3) Contestațiile se examinează de Comisia pentru soluționarea contestațiilor, în termen de 3 zile de la data înregistrării contestației. Despre rezultatele examinării contestației Comisia întocmește un proces-verbal care se aduce la cunoștința contestatorului sub semnătură. Deciziile Comisiei sînt definitive.

(4) Nota obținută la contestație este definitivă și nu poate fi mai mică decît nota contestată.

(5) După examinarea contestațiilor, Comisia pentru examenele de admitere întocmește listele și raportul prevăzute la art. 13² alin. (2) lit. e) și le transmite Consiliului.

(6) Se consideră că au promovat concursul de admitere pentru formarea inițială participanții la concurs care au media cea mai mare, exprimată pînă la sutimi, în limitele numărului de locuri pentru care s-a organizat concursul de admitere.

(7) În cazul în care candidații pentru formarea inițială au obținut medii egale, în calitate de criterii de departajare va servi cea mai mare vechime în profesiile de specialitate juridică.

(8) Consiliul aprobă rezultatele concursului și listele candidaților pentru formarea inițială care au promovat concursul.

(9) Listele candidaților pentru formarea inițială care au promovat concursul de admitere se afișează la sediul Institutului și se publică pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Institutului, în termen de 24 de ore de la aprobarea acestora de către Consiliu.

Articolul 13⁵. Admiterea pentru formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror

(1) Persoana care a promovat concursul de admitere depune o declarație prin care se obligă după absolvirea cursurilor de formare inițială să participe la toate concursurile pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau procuror timp de 5 ani, să accepte funcția propusă și să activeze în această funcție cel puțin 5 ani.

(2) Persoanele care au promovat concursul de admitere și au semnat declarația prevăzută la alin.(1) sînt înmatriculate la Institut prin ordinul directorului și beneficiază de o bursă lunară în mărime de un salariu mediu pe economie, realizat în anul precedent celui de gestiune.

(3) Persoanele care au promovat concursul de admitere, din momentul emiterii ordinului directorului de admitere capătă statutul de audient al cursurilor de formare inițială.

Articolul 13⁶. Drepturile și obligațiile audienților cursurilor de formare inițială

(1) Audienții cursurilor de formare inițială au dreptul:

- a) la pregătire teoretică și practică în conformitate cu curriculum-urile disciplinare și planurile de formare aprobate de Consiliu;
- b) să beneficieze de baza tehnico-materială a Institutului;
- c) să-și expună părerea asupra calității orelor de curs și orelor practice;
- d) să facă propuneri pentru perfecționarea procesului de formare;
- e) să participe la activitatea de cercetare științifică, să publice articole științifice și să participe la elaborarea altor materiale;
- f) să participe la conferințe, simpozioane și la alte activități;
- g) alte drepturi prevăzute de lege.

(2) Audienții cursurilor de formare inițială sînt obligați:

- a) să frecventeze orele de studiu conform orarului stabilit și să participe la stagiile de practică;
- b) să studieze continuu și să îndeplinească în termenele stabilite sarcinile prevăzute de planurile de formare;
- c) să participe la activitățile științifice preconizate;
- d) să respecte prevederile regulamentelor interne ale Institutului și ale instituțiilor în care vor desfășura stagii de practică;
- e) să se folosească de resursele și mijloacele materiale care le sînt puse la dispoziție, conform destinației lor, exclusiv în interesul dobîndirii de cunoștințe profesionale;

f) să se abțină de la acțiuni ce împiedică altor audienți să însușească materialul teoretic și practic;

g) să îndeplinească alte obligații prevăzute de lege.

(3) Audienților cursurilor de formare inițială le este interzis:

a) să facă parte din partide sau să desfășoare activități cu caracter politic;

b) să desfășoare orice activitate remunerată cu excepția activităților didactice, științifice sau de creație practicate în afara orelor de formare inițială.

Articolul 13⁷. Răspunderea disciplinară a audienților cursurilor de formare inițială

(1) Audienții cursurilor de formare inițială răspund disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle ce le revin potrivit legii și Regulamentului de ordine internă a Institutului.

(2) Constituie abateri disciplinare:

a) desfășurarea de activități publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în perioada de formare;

b) atitudinea necuviincioasă față de colegi, formatori sau personalul de conducere al Institutului, precum și față de persoanele cu care intră în contact în perioada efectuării stagiului de practică;

c) absențele nemotivate de la orele de curs și orele practice, dacă acestea depășesc 8 ore academice pe lună;

d) fraudă la examene.

(3) Constituie sancțiuni disciplinare:

a) avertismentul;

b) diminuarea bursei cu pînă la 15% pe o perioadă de la o lună la 3 luni;

c) exmatricularea din Institut.

(4) Sancțiunea prevăzută la alin.(3) lit. a) se aplică în scris de către director și poate fi contestată la Consiliu.

(5) Sancțiunile prevăzute la alin.(3) lit. b) și c) se aplică prin hotărîre a Consiliului și pot fi contestate în ordinea stabilită de lege.

(6) În cazul săvîrșirii de către audientul cursurilor de formare inițială a abaterii disciplinare prevăzute la alin. (2) lit. d) se aplică sancțiunea disciplinară exmatricularea din Institut.

Articolul 13⁸. Încetarea statutului de audient al cursurilor de formare inițială

(1) Statutul de audient al cursurilor de formare inițială încetează în cazul:

a) depunerii cererii de către audientul cursurilor de formare inițială;

b) evaluării negative repetate la aceeași disciplină a audientului cursurilor de formare inițială sau nepromovării examenului de absolvire;

c) pronunțării unei hotărîri definitive de condamnare a audientului cursurilor de formare inițială;

d) în care audientul cursurilor de formare inițială nu mai întrunește condițiile pentru a candida la funcția de judecător sau procuror;

- e) aplicării sancțiunii disciplinare prevăzute la art. 13⁷ alin. (3) lit. c);
- f) absolvirii cursurilor de formare inițială;
- g) decesului audientului cursurilor de formare inițială.

(2) În cazurile menționate la alin. (1) lit. a) - e) Consiliul emite o hotărîre de exmatriculare din Institut și dispune restituirea bursei lunare primite pe perioada formării inițiale, achitate în condițiile legii. În cazul refuzului de a restitui bursa lunară primită pe perioada formării inițiale, aceasta se încasează în baza hotărîrii judecătorești, la cererea Institutului.

(3) Consiliul nu va dispune încasarea bursei primite pe perioada formării inițiale în cazul decesului audientului cursurilor de formare inițială, pierderii de către acesta a capacității de exercițiu sau din cauza stării de sănătate, constatată prin decizie a organelor competente de expertiză medicală a vitalității care nu îi mai permite acestuia să-și exercite, ulterior, funcțiile de judecător sau procuror.

(4) În cazul menționat la alin. (1) lit. f) Consiliul emite o hotărîre privind absolvirea cursurilor de formare inițială.

Articolul 14. Organizarea cursurilor de formare inițială

(1) Cursurile de formare inițială se efectuează în conformitate cu planurile de formare și curriculum-urile disciplinare, aprobate de Consiliu.

(2) Consiliul este în drept să decidă formarea în grupe mixte a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror.

Articolul 15. Stagiile de practică

(1) Audienții cursurilor de formare inițială desfășoară stagii de practică, conform curriculum-ului de practică, sub îndrumarea unui conducător de practică desemnat de Institut, în baza propunerii Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor sau conducătorului organului de urmărire penală.

(2) Stagiile de practică se desfășoară în cadrul instanțelor judecătorești, procuraturilor și organelor de urmărire penală.

(3) Conducătorii instanțelor judecătorești, procuraturilor și organelor de urmărire penală asigură condițiile necesare pentru buna desfășurare a stagiului de practică.

(4) Conducătorii de practică desemnați trebuie să aibă o vechime în activitatea respectivă de cel puțin 5 ani și să aibă o reputație ireproșabilă. La desemnarea conducătorului de practică se va ține cont și de criteriile stabilite pentru personalul didactic, prevăzute de prezenta lege.

(5) Conducătorul de practică este remunerat la nivelul formatorului. Plafonul maximal de plată lunară este de 2,5 ore academice pe săptămînă pentru un audient stagiar.

(6) La încheierea stagiului de practică, conducătorul de practică întocmește un raport privind activitatea stagiului, care trebuie să corespundă cerințelor stabilite de Consiliu.

(7) Institutul organizează anual formarea conducătorilor de practică.

Articolul 16. Evaluarea cunoștințelor în perioada desfășurării cursurilor de formare inițială

(1) Audienții cursurilor de formare inițială se evaluează periodic, iar disciplinele la care sînt evaluați, precum și modalitățile de evaluare se stabilesc de Consiliu.

(2) Evaluarea cunoștințelor audienților se face transparent, obiectiv și imparțial, ținîndu-se cont de următoarele criterii:

a) abilitățile de analiză, sinteză și interpretare a legislației materiale și procesuale;

b) competențele de proiectare, estimare, apreciere, soluționare a situațiilor de caz;

c) calitatea prezentării, corectitudinea și argumentarea răspunsului.

(3) În cazul evaluării negative repetate la aceeași disciplină, audientul cursurilor de formare inițială, la propunerea directorului, poate fi exmatriculat din Institut prin hotărîrea Consiliului.

(4) Rezultatele evaluărilor pot fi contestate în condițiile prevăzute de art.13⁴.

Articolul 17. Examenul de absolvire a cursurilor de formare inițială

(1) După încheierea cursurilor de formare inițială, audienții susțin examenul de absolvire în fața Comisiei pentru examenele de absolvire constituite de Consiliu.

(2) Din componența Comisiei pentru examenele de absolvire nu pot face parte membrii Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Colegiului pentru selecția și cariera judecătorului, Colegiului de calificare a procurorilor, membrii Comisiei pentru examenele de admitere și persoanele ale căror rude (rude sau afini pînă la gradul al patrulea inclusiv) participă la concurs. Membrii Comisiei vor semna declarații pe propria răspundere în acest sens.

(3) Data, locul, modul de desfășurare a examenului se publică pe paginile de Internet ale Institutului, Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor cu cel puțin 60 de zile înainte de data examenului.

(4) Probele examenului de absolvire și disciplinele pentru acestea sînt stabilite de Consiliu și sînt înregistrate audio și video.

(5) Rezultatele probelor examenului de absolvire se afișează la sediul Institutului și se publică pe pagina de Internet a acestuia nu mai tîrziu de 24 de ore de la încheierea fiecărei probe și pot fi contestate în modul și în termenele prevăzute la art. 13⁴.

(6) Audientul care nu a susținut examenul de absolvire sau care a lipsit din motive întemeiate de la examenul de absolvire se poate prezenta încă o dată pentru susținerea acestuia la următoarea sesiune organizată de Institut.

(7) În cazul absenței din motive neîntemeiate a audientului la examenul de absolvire sau nepromovării celei de a doua sesiune, acesta este obligat să

restituie Institutului cheltuielile suportate pentru formarea inițială, inclusiv a bursei lunare primite pe perioada formării inițiale, calculate în condițiile legii. În cazul refuzului de a restitui cheltuielile suportate, acestea se încasează în baza hotărârii judecătorești, la cererea Institutului.

(8) Absolvenților Institutului li se eliberează un atestat în care se indică anul absolvirii, media generală obținută, în baza căreia vor participa la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau procuror în condițiile legii.

Articolul 18. Participarea la concursul de numire în funcția de judecător sau procuror

(1) Absolventul cursurilor de formare inițială este obligat timp de 5 ani după absolvirea Institutului să participe la toate concursurile pentru suplinirea funcției de judecător, în modul prevăzut de Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, respectiv de procuror, în modul prevăzut de Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.

(2) Dacă absolventul Institutului nu participă la toate concursurile pentru suplinirea funcțiilor de judecător, respectiv, de procuror timp de 5 ani după absolvirea Institutului sau refuză nemotivat de cel mult 2 ori funcțiile vacante propuse, acesta este exclus din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, respectiv, procuror și este obligat să restituie bursa lunară primită pe perioada formării inițiale, achitate în condițiile legii. În cazul refuzului de a restitui bursa lunară primită, aceasta se încasează în baza hotărârii judecătorești, la cererea Institutului. Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor informează Institutul despre persoanele care nu și-au respectat aceste angajamente.

(3) La expirarea termenului de 5 ani de la absolvirea Institutului, absolventul nu mai poate participa la concurs în baza mediei generale obținute la examenele de absolvire a Institutului.

(4) Restituirea bursei lunare primite pe perioada formării inițiale, achitate în condițiile legii va fi dispusă de Consiliu și în privința absolvenților care nu au activat în funcția de judecător, respectiv, procuror cel puțin 5 ani de la numire.

Secțiunea 2

Procedura de organizare și desfășurare a examenului pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă

Articolul 18¹. Examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă

(1) Examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă se organizează concomitent cu examenele de absolvire a audiențelor cursurilor de formare inițială a Institutului și se susține în fața Comisiei pentru examenele de absolvire.

(2) Pentru participarea la examen, persoanele înaintează Comisiei pentru examenele de absolvire o cerere de participare la examen, cu anexarea actelor stabilite la art. 13¹ alin. (2) lit. c).

(3) Comisia pentru examenele de absolvire verifică dacă persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 6 alin. (2) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, respectiv, art. 36 alin. (1²) din Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură și aprobă lista persoanelor admise la examen.

Articolul 18². Organizarea și desfășurarea examenului pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă

(1) Modul de organizare și desfășurare a examenelor pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă se stabilește prin regulament, aprobat de Consiliu.

(2) Examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă se susține în aceleași condiții prevăzute pentru examenul de absolvire susținut de audienții cursurilor de formare inițială a Institutului, fiind aplicate corespunzător prevederile art. 17.

(3) Rezultatele examenului se indică într-un proces-verbal separat și se aprobă de Consiliu.

(4) După validarea rezultatelor examenului, persoanelor care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă li se eliberează un certificat care atestă susținerea examenului în fața Comisiei pentru examenele de absolvire, în care se indică anul susținerii și media generală obținută.

(5) Rezultatele examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire sînt valabile pe o perioadă de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă urmează să susțină un nou examen în fața Comisiei pentru examenele de absolvire.

Secțiunea 3

Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție

Articolul 19. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție

(1) Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție constă anual din cel puțin 40 de ore.

(2) Institutul organizează formarea continuă a judecătorilor și procurorilor conform planului de formare, aprobat anual de către Consiliu.

(3) Planul de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție se elaborează în conformitate cu Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, avînd la bază solicitările judecătorilor și procurorilor în funcție, propunerile remise de Colegiul

de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiul de calificare al procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor.

(4) Planul de formare poate include cursuri obligatorii pentru judecători și procurori, stabilite la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor.

(5) Planul de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție aprobat este publicat pe pagina de Internet a Institutului și este comunicat Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, în luna decembrie a anului anterior organizării cursurilor de formare.

Articolul 19¹. Organizarea formării continue a judecătorilor și procurorilor în funcție

(1) Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor au obligația de a delega judecătorii și procurorii pentru participarea la formarea continuă, în funcție de opțiunile judecătorilor și procurorilor.

(2) Formarea continuă se desfășoară sub formă de seminare, cursuri multidisciplinare, cursuri tematice, conferințe sau alte forme de realizare a formării continue.

(3) Modul de organizare și desfășurare a formării continue a judecătorilor și procurorilor în funcție este reglementat de prezenta lege și de regulamentul aprobat de Consiliu.

(4) Instituția care delegă judecătorul sau procurorul la cursurile de formare continuă menține locul de muncă (funcția) și salariul mediu al acestora, asigură compensarea cheltuielilor legate de deplasare, inclusiv cele de transport, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(5) Cheltuielile legate de organizarea și desfășurarea cursurilor de formare continuă se suportă din bugetul Institutului.

(6) Institutul poate organiza formarea continuă la distanță a judecătorilor și procurorilor în funcție în conformitate cu regulile stabilite de Consiliu prin regulament.

(7) Judecătorilor și procurorilor în funcție – participanți la formarea continuă li se eliberează un certificat de participare, în care se indică, în mod obligatoriu, denumirea activității de formare continuă, numărul de ore, perioada în care a avut loc activitatea de formare continuă.

(8) Datele privind formarea continuă la care au participat judecătorii și, respectiv, procurorii în funcție sînt incluse în baza de date electronică a Institutului privind activitățile de formare continuă desfășurate de Institut, care include informația privind numărul de ore de formare continuă acumulate anual de fiecare judecător sau procuror, denumirea activităților de formare continuă frecventate, precum și alte date ce țin de formarea continuă.

(9) Consiliul Superior al Magistraturii, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, Consiliului Superior al Procurorilor și Colegiul de calificare al procurorilor au acces la datele privind formarea continuă la care au participat judecătorii și, respectiv, procurorii.”

13. La capitolului IV, titlul va avea următorul cuprins:

„Capitolul IV

Formarea inițială și continuă a grefierilor, formarea continuă a asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanților procurorului și a consilierilor organelor de probațiune”

14. La articolul 20:

titlul va avea următorul cuprins:

„**Articolul 20.** Formarea inițială a grefierilor”;

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Grefierii urmează cursurile de formare inițială după numirea în funcție, pe măsura creării grupelor pentru formare, dar nu mai târziu de 4 luni de la numire.

(2) Cursurile de formare inițială a grefierilor au o durată de 3 luni.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) După absolvirea cursurilor de formare inițială, absolvenții susțin examene de capacitate. Absolvenților li se eliberează atestatul corespunzător.”;

alineatul (5) se abrogă.

15. Articolul 21 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 21.** Formarea continuă a grefierilor, a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului și a consilierilor de probațiune

(1) Institutul organizează formarea continuă a grefierilor, a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului și a consilierilor de probațiune, conform planului de formare aprobat de Consiliu, după coordonarea respectivă cu Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor și Ministerul Justiției.

(2) Grefierii, asistenții judiciari, șefii secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanții procurorului și consilierii de probațiune sînt obligați să urmeze cursurile de formare continuă.

(3) Numărul de ore pe care trebuie să îl acumuleze anual grefierii, asistenții judiciari, șefii secretariatelor, consultanții procurorului și consilierii de probațiune, se stabilește de Consiliu după consultarea opiniei Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Ministerului Justiției.

(4) Instituția care delegă persoanele menționate la alin. (2) al prezentului articol menține locul de muncă (funcția) și salariul mediu ale persoanei delegate, compensează cheltuielile legate de deplasare, inclusiv cele de transport, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(5) Cheltuielile legate de organizarea și desfășurarea cursurilor de formare continuă se suportă din bugetul Institutului.

(6) Grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor, consultanților procurorului și consilierilor de probațiune ce participă la activitățile de formare continuă li se eliberează un certificat de participare, în care se indică, în mod obligatoriu, denumirea activității de formare continuă, numărul de ore, perioada în care a avut loc activitatea de formare continuă.

(7) Institutul poate organiza formarea continuă la distanță a grefierilor, asistenților judiciari, șefilor secretariatelor, consultanților procurorului și consilierilor de probațiune în conformitate cu regulile stabilite de Consiliu prin regulament.

(8) Datele privind activitățile de formare continuă la care au participat grefierii, asistenții judiciari, șefii secretariatelor, consultanții procurorului și consilierii de probațiune sînt incluse în baza de date electronică a Institutului privind activitățile de formare continuă desfășurate de Institut, care include informația privind numărul de ore de formare continuă acumulate anual de fiecare participant, denumirea activităților de formare continuă frecventate, precum și alte date ce țin de activitățile de formare continuă.”

16. Se completează cu capitolele IV¹ și IV² cu următorul cuprins:

„Capitolul IV¹

**Formarea inițială și continuă a altor persoane care activează
în sectorul justiției**

Articolul 21¹. Modul de organizare a formării inițiale și continue a altor persoane care activează în sectorul justiției

(1) Modul de organizare a cursurilor de formare inițială sau continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției, se stabilește prin Regulament, aprobat de Consiliu. Normativele de cheltuieli pentru organizarea cursurilor se stabilesc de Guvern.

(2) Cursurile de formare inițială sau continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției se organizează pe baze contractuale, la solicitare sau din propria inițiativă a Institutului.

Articolul 21². Desfășurarea cursurilor de formare inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției

(1) Cursurile de formare inițială se organizează de Institut pentru alte persoane care activează în sectorul justiției pentru care legislația în vigoare prevede obligativitatea absolvirii cursurilor de formare inițială și se efectuează în conformitate cu planurile de formare și curriculum-urile disciplinare, aprobate de Consiliu după coordonarea acestora cu asociațiile profesionale, legal constituite, ale persoanelor care activează în sectorul justiției.

(2) Curriculum-urile disciplinare se elaborează sau, după caz, se revizuiesc de către personalul didactic după examinarea acestora de Consiliul metodic-științific și se aprobă anual de către Consiliu.

(3) După încheierea cursurilor de formare inițială, participanții susțin un examen de absolvire a cursurilor.

(4) Participanților care au susținut examenul li se eliberează un certificat de absolvire a cursurilor de formare inițială, care face parte din setul de acte ce se depune pentru a fi admiși în profesie.

(5) Institutul poate organiza formarea continuă la distanță a persoanelor care activează în sectorul justiției în conformitate cu regulile stabilite de Consiliu prin regulament.

(6) Persoanelor care au participat la cursurile de formare continuă organizate de către Institut li se eliberează un certificat de participare semnat de director, în care se indică, în mod obligatoriu, denumirea activității de formare continuă, numărul de ore, perioada în care a avut loc activitatea de formare continuă.

(7) Institutul remite anual, asociațiilor profesionale, legal constituite, ale persoanelor care activează în sectorul justiției, lista persoanelor care au urmat cursuri de instruire în cadrul Institutului și numărul de ore acumulate de fiecare persoană.

Capitolul IV²

Evaluarea calității programelor de formare organizate de Institut și evaluarea performanțelor formatorilor

Articolul 21³. Procedura de evaluare a calității programelor de formare

(1) Evaluarea calității programelor de formare se efectuează de Consiliul metodic-științific în conformitate cu Metodologia de evaluare aprobată de Consiliu.

(2) În urma evaluării Consiliul metodic-științific propune modificări la planurile de formare și curriculum-urile disciplinare sau propune aplicarea unor metode noi de formare.

Articolul 21⁴. Evaluarea performanțelor formatorilor

(1) Evaluarea profesională a formatorilor este efectuată o dată la 2 ani. Criteriile și procedura de evaluare a formatorilor sînt stabilite de Consiliu.

(2) Formatorii Institutului beneficiază, în mod obligatoriu, de formare în domeniul metodelor și tehnicilor didactice, dacă nu a urmat un asemenea curs în ultimul an.

(3) În cazul evaluării negative sau neparticipării la activitățile de formare, formatorul se revocă prin hotărîrea Consiliului.”

Articolul V. – Legea nr. 59-XVI din 15 martie 2007 privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 64-66, art. 296), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 14:

alineatul (1) în final se completează cu cuvintele „pe măsura completării grupelor pentru formare, dar nu mai târziu de 4 luni de la numire”;

alineatul (2) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Nepromovarea examenului de capacitate, constituie temei de eliberare din funcție a grefierului.”

2. Articolul 15 se completează cu un nou alineat, (3), cu următorul cuprins:

„(3) În cazul obținerii de către grefier a evaluării finale negative sau concedierii din motive neîntemeiate din serviciu, timp de 2 ani după absolvirea cursurilor de formare inițială, instanța de judecată care l-a angajat are dreptul să solicite restituirea indemnizației lunare primite pe perioada formării inițiale.”

3. Articolul 16:

la alineatul (1), sintagma „5 ani” se substituie cu sintagma „3 ani”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cursurile de formare continuă a grefierilor se organizează conform planului de formare, aprobat de Consiliul Institutului Național al Justiției, în coordonare cu Consiliul Superior al Magistraturii, plan comunicat tuturor instanțelor judecătorești în luna decembrie a anului anterior organizării cursurilor.”;

se completează cu un nou alineat, (5), cu următorul cuprins:

„(5) Instanțele judecătorești și Institutul Național al Justiției au obligația să prevadă în bugetele proprii sumele necesare pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru formarea inițială și continuă a grefierilor.”

Articolul VI. – Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 103-105, art. 389), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 24¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 24¹.** Formarea continuă a consilierului de probațiune

(1) Consilierul de probațiune are obligația să-și perfecționeze continuu calitățile sale profesionale prin intermediul cursurilor de formare continuă, organizate în cadrul Institutului Național al Justiției.

(2) Organele de probațiune și Institutul Național al Justiției au obligația să prevadă în bugetele proprii sumele necesare pentru acoperirea cheltuielilor aferente programelor de formare continuă a consilierilor de probațiune.”

Articolul VII. – Articolul 17 alineatul (1) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190-192, art. 636) se completează cu o nouă literă, f), cu următorul cuprins:

„f) prezintă Institutului Național al Justiției propuneri pentru dezvoltarea și îmbunătățirea programelor de formare continuă a judecătorilor.”

Articolul VIII. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare după expirarea a 3 luni de la publicare, cu excepția:

a) prevederilor articolului II, care vor intra în vigoare de la 1 ianuarie 2016;

b) prevederilor articolului IV punctul 5 privind componența Consiliului Institutului Național al Justiției, care se vor pune în aplicare după expirarea mandatului membrilor în exercițiu ai Consiliului Institutului Național al Justiției;

c) prevederilor articolului IV punctul 5 privind completarea articolului 6 cu alineatul (7), care vor intra în vigoare de la 1 ianuarie 2016;

d) prevederilor articolului IV punctul 8 privind modificările operate la articolul 9 alineatul (1) și (2) și punctului 9 privind modificările operate la articolul 9¹ alineatul (1) și (2), care se vor pune în aplicare după expirarea mandatului actualului director și director adjunct al Institutului Național al Justiției.

(2) Guvernul va asigura mijloacele financiare necesare realizării noilor atribuții ale Institutului Național al Justiției.

(3) În termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi, Guvernul:

a) va asigura republicarea Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, cu modificările și completările ulterioare, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dându-se o nouă numerotare elementelor acesteia;

b) va aproba și vor modifica actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(4) În termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi, Institutul Național al Justiției va elabora/modifica și aproba actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat de către Ministerul Justiției în vederea realizării Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 adoptată prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011, care a prevăzut realizarea unui spectru vast de măsuri, orientate spre reformarea Institutului Național al Justiției și eficientizarea activității acestuia.

Argumentarea necesității elaborării modificărilor legislative în Legea privind Institutul Național al Justiției a fost expusă, în mare parte, în procesul de promovare a Strategiei de reformă a justiției pentru anii 2011-2016, precum și în **Raportul „Evaluarea supremației legii și administrării justiției pentru programarea sectorială extinsă, Guvernul Moldovei”¹** și este direct interconectată cu un spectru de cauze care cum ar fi: (a) lipsa unui sistem clar și bine organizat de instruire continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție; (b) lipsa mecanismelor de evaluare a necesităților de instruire și a capacității Institutului; (c) absența unui mecanism efectiv de evaluare a calității instruirii furnizate de către Institut; (d) confuzia creată în raport cu rolul Institutului Național al Justiției în procesul de formare continuă a altor categorii de profesioniști din sectorul justiției etc.

În martie 2013, Directoratul General al Drepturilor Omului și Statului de Drept al Consiliului Europei a publicat **Raportul privind „Instruirea judecătorilor” elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”** în care, de asemenea, a fost invocată necesitatea imperioasă de a opera modificări în Legea privind Institutul Național al Justiției în partea ce vizează, instruirea inițială și continuă, precum și în vederea creării unui mecanism de evaluare a calității instruirii.

De asemenea, propuneri de modificare a Legii privind Institutul Național al Justiției au fost formulate și în Concepția formării continue a judecătorilor, procurorilor și altor profesioniști din sectorul justiției, aprobată prin Hotărârea nr. 10/5 din 27 septembrie 2013 a Consiliului Institutului Național al Justiției și în Concepția formării inițiale a candidaților la funcții de judecător și procuror, precum și a altor juriști care contribuie la înfăptuirea justiției, aprobată de Consiliul Institutului Național al Justiției prin Hotărârea nr. 13/4 din 27 decembrie 2013.

Suplimentar celor expuse supra, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (3) din Legea privind statutul judecătorului persoanele care au vechimea în muncă prevăzută la alin. (2) al acestui articol și care vor să candideze la funcția de judecător, cu excepția judecătorilor în instanțele internaționale și a judecătorilor Curții Constituționale, susțin un examen în fața Comisiei pentru examenele de absolvire a Institutului Național al Justiției, conform procedurii și condițiilor prevăzute de Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției. Așadar, proiectul de lege vine să completeze Legea privind Institutul Național al Justiției cu reguli generale privind modul de organizare și desfășurare a acestui examen, încercând să aplice aceleași reguli și în raport cu persoanele care doresc să candideze și la funcția de procuror, dacă acestea au vechimea în muncă cerută de lege.

În scopul soluționării problemelor invocate mai sus și creării premiselor legislative pentru eficientizarea activității Institutului Național al Justiției, proiectul legii prevede un șir de modificări la următoarele acte legislative: Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a

¹ Raportul „Evaluarea supremației legii și administrării justiției pentru programarea sectorială extinsă, Guvernul Moldovei”, Dovydas Vitkauskas, Stanislav Pavlovschi, Eric Svanidze, Chișinău, Iunie 2011;

primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, Legea nr. 59 – XVI din 25 martie 2007 privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești, Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune și Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

Descrierea modificărilor și completărilor propuse la legile menționate sunt prezentate detaliat în punctele ulterioare a prezentei note informative.

2. Scopul și obiectivele proiectului

Proiectul legii va contribui la îmbunătățirea activității Institutului Național al Justiției, a organelor sale de conducere, precum și a unor organe facultative (Comisia pentru examenele de absolvire, Comisia pentru examenele de admitere etc.), sporirea eficienței Institutului prin crearea mecanismului de evaluare a calității cursurilor de instruire predate în cadrul acestuia, sporirea transparenței activității Institutului și procesului de luare a deciziilor de către organele de conducere ale acestuia.

În același timp, proiectul va înlesni:

- promovarea și implementarea unor criterii de selectare a formatorilor;
- eficientizarea și creșterea gradului de profesionalism al judecătorilor și procurorilor în funcție, a personalului sistemului judecătoresc și altor categorii de persoane care activează în cadrul sistemului de justiție;
- crearea suportului legislativ pentru introducerea și aplicarea metodelor noi de formare (de exemplu instruirea la distanță), introducerea unor noi sisteme de colectare a opțiunilor judecătorilor și procurorilor pentru formarea continuă a acestora, mecanismelor de evidență a cursurilor la care a participat fiecare subiect al formării continue;
- crearea premiselor de interacțiune a Institutului Național al Justiției cu Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiului de calificare al procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor în procesul de elaborare a planurilor de formare continuă etc.

3. Documentele de politici din care derivă necesitatea elaborării proiectului de lege

Așa cum a fost menționat, proiectul legii este conform și elaborat întru executarea următoarelor **documente de politici**:

- Strategia de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011, denumită în continuare SRSJ;
- Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012, denumit în continuare PA SRSJ.

Prin urmare, proiectul legii conține reglementări orientate spre implementarea următoarelor **direcții strategice și domenii specifice de intervenție stabilite în SRSJ**:

- Direcția strategică 1.3. „*Ridicarea profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției*”, Domeniul specific de intervenție 1.3.1. „*Reformarea și eficientizarea activității Institutului Național al Justiției*”;
- Direcția strategică 1.3. „*Ridicarea profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției*”, Domeniul specific de intervenție 1.3.2. „*Revizuirea programelor Institutului Național al Justiției pentru a le face conforme cu necesitățile reale de instruire a judecătorilor, procurorilor și a altor actori din sectorul justiției pentru a evita dublarea programei universitare*”.

Dacă ne referim la PA SRSJ, atunci proiectul de lege vizează **următoarele acțiuni** :

- elaborarea proiectului de modificare a unor acte legislative, inclusiv a Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (**acțiunea 1.3.1.(2)**);

- revizuirea modalității de selectare a formatorilor și a componenței Consiliului Institutului Național al Justiției; revizuirea sistemului de administrare a Institutului Național al Justiției (**acțiunea 1.3.1.(5)**)

Deși, **acțiunea 1.3.1.(2)** din PA SRSJ prevede modificarea Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, **proiectul nu operează amendamente în Legea cu privire la statutul judecătorului** din următoarele considerente.

În prezent în art. 14 alin. (1) lit. e) se prevede dreptul judecătorului de a beneficia de instruire continuă în mod gratuit, în limitele stabilite de lege (adică în condițiile art. 19 din Legea privind Institutul Național al Justiției). Urmare a modificărilor operate prin Legea nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, s-au inclus în Legea cu privire la statutul judecătorului (art. 6) prevederi ce se referă la obligativitatea susținerii de persoanele care au vechime în muncă și doresc să participe la concursul pentru ocuparea funcției de judecător a unui examen în fața Comisiei pentru examenele de absolvire a Institutului Național al Justiției.

Astfel, în contextul modificărilor ce au fost efectuate recent în Legea privind statutul judecătorului, precum și, analizând, prevederile Legii privind Institutul Național al Justiției s-a stabilit că nu este necesară includerea unor noi amendamente în Legea cu privire la statutul judecătorului pentru a atinge scopul proiectului de lege și pentru realizarea obiectivelor trasate de SRSJ și PA SRSJ.

De asemenea, **din proiect au fost excluse modificările referitoare la Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură**, deoarece recent Guvernul a aprobat proiectul unei noi Legi cu privire la Procuratură (Hotărîrea Guvernului nr. 256 din 15 mai 2015), care deja conține și reglementări referitoare la aspectele care erau anterior incluse în prezentul proiect de lege (stabilirea în calitate de condiție pentru candidații la funcțiile de procuror ce au vechime în muncă susținerea unui examen în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției, stabilirea minimumului de 40 de ore anual pentru formarea continuă a procurorilor).

4. Elementele novatorii ale proiectului și rezultatele scontate

Modificările propuse la Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995

privind organizarea judecătorească

(Articolul I din proiect)

În prezent obligația de formare continuă a asistenților judiciari și șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești este reglementată doar de art. 21 din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției. Însă, o asemenea obligație nu se regăsește în Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, care stabilește statutul asistenților judiciari și șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești. De asemenea, Legea privind organizarea judecătorească nu reglementează obligația instanțelor judecătorești de a prevedea resursele financiare necesare pentru delegarea persoanelor la cursurile de formare inițială desfășurate de Institutul Național al Justiției.

Rezumînd cele menționate mai sus, modificările propuse la articolul 47 din Legea privind organizarea judecătorească, țin să reglementeze într-o manieră generală modul de desfășurare a formării continue a asistenților judiciari și șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești. Modificări similare au fost înserate, în Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune.

**Modificările propuse la Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la
Consiliul Superior al Magistraturii**

(Articolul II din proiect)

Redacția actuală a art. 4 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii stabilește că Consiliul își expune opinia asupra numărului de locuri scoase la concursul de admitere pentru instruirea inițială a judecătorilor în cadrul Institutului Național al Justiției. Totuși, se consideră ca Consiliul să fie cel care stabilește numărul locurilor scoase la concurs, deoarece acesta este responsabil de numirea judecătorilor.

Astfel, proiectul propune stabilirea în Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii a obligației Consiliului Superior al Magistraturii de a prezenta pînă la 31 martie a fiecărui an numărul de locuri scoase la concurs pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător.

**Modificările propuse la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002
cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare
obligatorie de asistență medicală**

(Articolul III din proiect)

Potrivit prevederilor art. 14 alin. (4) din Legea privind Institutul Național al Justiției pe perioada instruirii la cursurile de instruire inițială, candidații la funcțiile de judecător și procuror beneficiază de o bursă lunară în mărime de 50 % din salariul de funcție al judecătorului din judecătoria. Menționăm că proiectul propune micșorarea bursei audiențelor cursurilor de formare inițială a judecătorilor și procurorilor – aceasta va fi echivalentă unui salariu mediu pe economie.

Trebuie să menționăm faptul că audienții cursurilor de formare inițială nu au statut de judecător/procuror, respectiv, în raport cu aceștia nu se aplică prevederile art. 31 din Legea cu privire la statutul judecătorului și art. 72 din Legea cu privire la Procuratură, care stabilesc că judecătorii și procurorii beneficiază de asistență medicală gratuită la nivel minim necesar și de alte garanții sociale prevăzute de lege.

De asemenea, subliniem faptul că absolvirea cursurilor de formare inițială a judecătorilor și procurorilor **reprezintă o condiție obligatorie, stabilită prin lege, pentru accederea în profesiile respective.** Studiile respective **au loc în regim „la zi”**, la fel ca și studiile universitare. Formarea inițială durează 18 luni, perioadă în care **pentru audienții cursurilor legea stabilește incompatibilitatea cu oricare alte profesii și activități remunerate**, cu excepția celor didactice și științifice – această normă le defavorizează considerabil situația în raport cu studenții din instituțiile de învățămînt, pentru care și Guvernul are calitatea de asigurat. Drept urmare, audienții cursurilor de formare inițială au *de facto* o singură sursă de venit – bursa, fiind obligați să plătească individual prima de asigurare obligatorie de asistență medicală.

În acest context, considerăm că pentru a asigura implicarea totală a audienților cursurilor de formare inițială (viitori procurori și judecători) **este necesară acordarea unui suport material** care ar permite focusarea atenției acestora doar asupra studiilor în cadrul Institutului Național al Justiției și nu asupra obținerii unor surse suplimentare de venit. Avînd în vedere că Guvernul nu are posibilitatea financiară de a achita primele de asigurare medicală integral pentru toți candidații la funcția de judecător și procuror, propunem includerea acestora în lista plătitorilor primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, care o achită în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense (Anexa nr. 1 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002). Urmare a acestui fapt, candidaților la funcția de judecător și procuror li se vor aplica și prevederile Legilor anuale a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, care

stabilesc cuantumul procentual al sumei ce se va reține lunar din recompensele respective (pentru anul 2015 au fost stabilite 4,5%).

Modificările propuse la Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006

privind Institutul Național al Justiției

(Articolul IV din proiect)

1. O primă modificare conceptuală propusă de proiectul de lege se referă la includerea „consultantului procurorului” în categoria persoanelor care sunt instruite în cadrul Institutului Național al Justiției, aceștia, avînd un statut similar asistenților judiciari. Din aceste considerente se propun modificări la art.1, art. 2 alin. (1), art. 4 alin. (1), art. 7 etc.

2. În prezent Institutul utilizează în activitatea sa ștampila cu imaginea stemei de stat și denumirea Institutului, fără ca acest drept să fie prevăzut de lege. Întrucît, conform prevederilor art. 2 alin. (1), Institutul Național al Justiției este o instituție publică, iar unul dintre atributele inerente unei asemenea instituții este, inclusiv dreptul de a dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și denumirea Institutului. În acest sens, proiectul **propune modificări la art. 2 alineatul (2) din Lege.**

Suplimentar, în alin. (2) art. 2 din Legea privind Institutul Național al Justiției se utilizează cuvîntul „pedagogică”, menționînd că Institutul are personalitate juridică, dispune de patrimoniu propriu, de autonomie administrativă, științifică și pedagogică. Dicționarul explicativ al limbii române definește „pedagogia” drept știință care se ocupă cu studiul metodelor de instruire și de educare a tinerei generații. Institutul Național al Justiției, în virtutea art. 1 și art. 4 din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 are un alt scop, și anume, instruirea adulților, care deja au o profesie. Mai mult ca atît, conform art. 2 alin. (4) din aceeași lege, Institutul nu face parte din sistemul național de învățămînt și educație, nu este supus dispozițiilor legale în vigoare cu privire la acreditarea și licențierea instituțiilor de învățămînt și celor privind sfera științei și inovării. Prin urmare, este incorectă utilizarea cuvîntului „pedagogie” în Legea privind Institutul Național al Justiției.

Din considerentele enumerate mai sus, proiectul de lege propune substituirea cuvîntului „pedagogică” cu cuvîntul „didactică”.

De asemenea, la art.2 proiectul vine să stabilească limite suplimentare pentru utilizarea altor resurse financiare neinterzise de lege - astfel, acestea vor putea fi acceptate nu doar în cazul în care acestea nu prejudiciază autonomia Institutului, ci și în cazul în care utilizarea lor nu va împiedica realizarea atribuțiilor de bază ale Institutului, stabilite de art. 4 alin. (1) din Legea nr. 152 din 8 iunie 2006.

3. Modificările propuse la **articolul 4**, se referă la:

a) expunerea alineatului (1) în redacție nouă, care ar cuprinde noua competență a Institutului Național al Justiției, stabilită de art. 6 alin. (3) din Legea privind statutul judecătorului și anume, de a organiza examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător și au o vechime în muncă de 5 ani în calitate de judecător-asistent al Curții Constituționale, procuror, profesor de drept titular în instituțiile de învățămînt superior acreditate, avocat, asistent judiciar sau greșier. În contextul modificărilor promovate prin intermediul proiectului noii Legi cu privire la Procuratură, se stabilește că Institutul Național al Justiției va organiza examenul, inclusiv, pentru persoanele care vor candida la funcția de procuror și care au vechime în muncă de 5 ani;

b) substituirea cuvintelor „a altor categorii de juriști care contribuie la înfăptuirea justiției” cu cuvintele „ a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație”. Modificarea respectivă, pe de o parte are drept scop stabilirea regulii că formarea inițială sau continuă are loc doar în cazurile stabilite de legile speciale, care reglementează statutul juridic al diferitor profesii

liberale sau care sunt implicate în procesul de desfășurare a justiției și în condițiile stabilite de Legea privind Institutul Național al Justiției. Pe de altă parte, sintagma „altor categorii de juriști care contribuie la desfășurarea justiției” are un caracter îngust și nu înglobează categorii precum experții judiciari sau administratorii de insolvență etc. Modificări similare au fost operate în tot textul Legii privind Institutul Național al Justiției.

Utilizarea unei denumiri generice precum „alte persoane care activează în sectorul justiției”, în detrimentul enumerării exhaustive a listei subiecților ce pot fi instruiți pe baze contractuale în cadrul Institutului Național al Justiției este argumentată și prin faptul că, aceasta exclude necesitatea amendării Legii privind Institutul Național al Justiției ori de câte ori legiuitorul va completa această listă cu noi subiecți;

c) inclusiunea unor prevederi ce țin de dreptul Institutului de a prelucra date cu caracter personal, în procesul realizării atribuțiilor prevăzute de lege.

4. La articolul 5, precum și în tot textul legii se propune substituirea cuvintelor „director executiv” prin cuvântul „director”, modificare necesară pentru a concretiza specificul activității conducătorului Institutului. În cazul Institutului Național al Justiției, este vorba de o instituție de stat al cărei conducător exercită funcții administrative și organizaționale, ceea ce presupune că corect ar fi să se utilizeze noțiunea de „director” sau „director adjunct” și nu de „director executiv” sau „director executiv adjunct”.

5. În conformitate cu Domeniul specific de intervenție 1.3.2., acțiunea 5 din PA SRSJ, este stabilit că urmează a fi inițiată revizuirea modalității de selectare a formatorilor și a componenței Consiliului Institutului Național al Justiției.

În acest context, proiectul propune operarea modificărilor la **articolul 6 alineatul (2)**, ce se rezumă la:

a) modificarea procedurii de desemnare a procurorilor în cadrul Consiliului INJ – procurorii urmînd a fi desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor din rîndul procurorilor de diferite niveluri;

b) modificarea procedurii de desemnare a profesorului titular de drept din cadrul Consiliului INJ - se fundamentează pe faptul că nu este corect și echitabil în același timp, ca profesorul titular de drept să fie desemnat doar de Senatul Universității de Stat din Moldova și, respectiv, doar din profesorii acesteia. Din aceste considerente oportună ar fi selectarea acestuia prin concurs, fapt ce ar permite și selectarea altor profesori titulari de drept din alte instituții de învățămînt superior din Moldova.

Subsidiar, proiectul de lege vine cu concretizări în partea ce se referă la asigurarea lucrărilor de secretariat ale Consiliului, deoarece legea în vigoare nu conține prevederi în acest sens. Așadar, conform proiectului, lucrările de secretariat ale Consiliului sunt asigurate de către Institut. Mai mult ca atît, în vederea asigurării funcționalității Consiliului, prin asigurarea prezenței membrilor Institutului la ședințe, proiectul propune aceștia să beneficieze, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație în mărime de 200 lei.

6. **Articolul 7** în noua redacție nu face altceva decît să sistematizeze competențele Consiliului Institutului Național al Justiției pe domenii de activitate, distingînd 3 categorii de competențe ale Consiliului:

a) în domeniul organizării activității Institutului;

b) în domeniul asigurării formării inițiale a candidaților la funcția de judecător și procuror, formării continue a judecătorilor și procurorilor în funcție, formării inițiale și continue a grefierilor, formării continue a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanților procurorului, consilierilor de probațiune și organizării examenului pentru persoanele ce candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă;

c) în domeniul formării inițiale și continue a altor persoane care activează în sectorul justiției.

7. Amendamentele operate la **articolul 8** au drept scop:

- extinderea principiului transparenței asupra activității Consiliului Institutului Național al Justiției, fapt ce presupune plasarea tuturor hotărârilor pe pagina web a Institutului [**noul alineat (9)**];
- soluționarea aspectelor organizatorice a activității Consiliului Institutului Național al Justiției (modul de prezentare membrilor Consiliului a informațiilor ce urmează a fi discutate la ședințele acestuia, precum și modul de comunicare a locului, datei și orei ședințelor) [**noul alineat (2¹)**];
- determinarea clară a situațiilor când ședințele Consiliului Institutului Național al Justiției au un caracter închis [**alineatul (4) în redacție nouă**];
- îmbunătățirea procedurii de semnare a procesului-verbal al ședinței Consiliului, după exemplul altor organe colegiale din cadrul altor instituții publice [**modificările operate la alineatul (8)**];
- modificarea modului de adoptare a hotărârilor Consiliului Institutului Național al Justiției – adică cu votul a 2/3 din membrii Consiliului. Această modificare are drept scop evitarea situațiilor în care doar reprezentanții din partea judecătorilor (în număr de șapte) iau decizii opozabile procurorilor sau altor categorii de subiecți;
- instituirea obligației publicării în Monitorul Oficial a tuturor Regulamentelor aprobate de Consiliul Institutului Național al Justiției.

8. Prin **modificările la articolul 9** se propune revizuirea modalității de selectare a directorului Institutului Național al Justiției. Astfel, se pune accent mai mult pe capacitățile manageriale ale acestuia, fapt ce ar contribui la o mai bună administrare a Institutului. De fapt, conform Domeniului specific de intervenție 1.3.2., acțiunea 5 din PA SRSJ, este reglementată necesitatea revizuirii sistemului de administrare a Institutului Național al Justiției.

Totodată, proiectul propune revizuirea duratei mandatului directorului și directorului adjunct al Institutului Național al Justiției, reieșind din următoarele considerente.

a) conform, Raportului privind „Instruirea judecătorilor” elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”, s-a precizat că există necesitatea coordonării duratei mandatului de Director al Institutului Național al Justiției, care în prezent este de 5 ani, cu cea a duratei maxime admise pentru detașarea judecătorilor și procurorilor conform prevederilor art. 24 din Legea privind statutul judecătorilor și, respectiv, art. 64 din Legea cu privire la Procuratură, pentru a acorda posibilitatea judecătorilor sau procurorilor detașați să-și exercite atribuțiile de director (în caz de numire în această funcție) pînă la expirarea mandatului;

b) în prezent prevederile ce se referă la detașarea judecătorilor, adică articolul 24 alin. (2) din Legea privind statutul judecătorului este în conformitate deplină cu par. 21 din Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni nr. 4, din 27 noiembrie 2003, care stabilește că *“atunci când judecătorii sunt responsabili cu activitatea de formare, este important ca aceștia să păstreze contactul cu practica judecătorească”*.

9. Se propune completarea legii cu **articolul 9¹**, care determină statutul directorului adjunct al Institutului Național al Justiției, modalitatea de selectare și numire a acestuia. Reieșind din faptul că, proiectul propune extinderea rolului Institutului Național al Justiției în raport cu alți actori din sectorul justiției, s-a considerat necesar că Institutul Național al Justiției să aibă doi directori adjuncti. Un model similar de administrare a unei instituții de acest gen de către un director și doi directori adjuncti a fost

identificat în România. Atribuțiile fiecărui director adjunct vor fi stabilite prin ordinul Directorului Institutului.

10. Se introduc prevederi referitor la evaluarea calității formării inițiale și continue desfășurate de Institutul Național al Justiției (completarea legii cu articolul 9² „Consiliul metodic-stiințific” și Capitolul VI² „Evaluarea calității cursurilor de formare inițială și continuă organizate de Institut și evaluarea performanțelor formatorilor”). Recerința de a interveni la nivel legislativ pentru crearea mecanismului de evaluare a derivat, inițial din concluziile formulate în **Raportul privind „Instruirea judecătorilor” elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”**. Acesta, în Capitolul dedicat instruirii inițiale, precizează următoarele: „Sensul evaluării instruirii este determinarea eficienței cursurilor de instruire sau a programului de instruire... În vederea îmbunătățirii calității instruirii, instituțiile care furnizează aceste cursuri trebuie să realizeze în mod frecvent evaluarea programelor și metodelor de instruire. Formatorii, persoanele care sunt instruite și programele de instruire sunt un tot întreg și trebuie evaluate. Totuși, în majoritatea statelor din cadrul Parteneriatului Estic, evaluarea este înțeleasă a fi un mijloc de evaluare a cunoștințelor participantului la instruire (ce iau forma unor examene) și nu un instrument pentru îmbunătățirea calității și eficienței instruirii.”. Aceleași raționamente pot fi aplicate și în raport cu formarea continuă.

Vis-a-vis de chestiunea evaluării activității de formare, **Avizul nr. 4 (2003) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri privind formarea inițială și continuă specifice judecătorilor la nivel național și european** menționează că „pentru a îmbunătăți continuu activitatea de formare judiciară, organismele cu atribuții în activitatea de formare trebuie să facă în mod frecvent evaluarea programelor și metodelor. Un rol important în acest proces îl are opinia participanților la inițiativele de formare, care pot fi încurajate prin mijloace adecvate (răspunsuri la chestionare, interviuri)”. Evaluarea periodică și de o manieră obiectivă a calității formării profesionale a judecătorilor și procurorilor este susținută și în pct. 47 al **Avizului nr. 12 (2009) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri privind relația dintre judecători și procurori**.

În prezent, Legea privind Institutul Național al Justiției pune accent doar pe evaluarea participanților la cursurile de formare continuă sau inițială, lipsind mecanismul de evaluare a calității cursurilor de formare din cadrul Institutului. De asemenea, poate fi constatată și lipsa unui sistem clar de evaluare a formatorilor. Anume din aceste considerente proiectul intervine cu modificări care țin să:

- creeze Consiliul metodic-stiințific, un organ consultativ al Consiliului Institutului Național al Justiției, responsabil de examinarea și prezentarea recomandărilor sale referitor la proiectele planurilor de formare și curriculum-urilor disciplinare, evaluarea calității formării inițiale și continue desfășurate de Institut și formularea modificărilor la planurile de formare și curriculum-urile disciplinare (art. 9²);

- stabilească procedura de evaluare a calității programelor de formare continuă (Capitolul IV² “Evaluarea calității programelor de formare organizate de Institut și evaluarea performanțelor formatorilor” art. 21³);

- institue un mecanism de evaluare a performanțelor personalului didactic al Institutului (Capitolul IV² “Evaluarea calității programelor de formare organizate de Institut și evaluarea performanțelor formatorilor” art. 21⁴).

11. Modificările propuse la **articolul 10** au ca obiect stabilirea procedurilor clare de selecție a formatorilor din cadrul Institutului. O asemenea modificare este justificată în contextul **pct. 20 din Avizul nr. 4 (2003) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri**

privind formarea inițială și continuă specifice judecătorilor la nivel național și european ce precizează că „este important ca activitatea de formare să fie desfășurată de către judecători și experți în fiecare disciplină. Formatorii trebuie aleși dintre cei mai buni profesioniști și selectați cu atenție de către autoritatea cu atribuții în activitatea de formare, luând în considerare atât cunoștințele lor cu privire la subiectele predate, cât și capacitatea pedagogică”. Totodată, în **Raportul privind „Instruirea judecătorilor”** elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”² s-a precizat că procesul de selecție a formatorilor trebuie să fie bazat pe meritele acestora și să fie bine definit, fie în legi sau alte acte normative.

12. O altă modificare structurală importantă propusă de proiect se referă la instituirea regulilor privind salarizarea directorului sau directorilor adjuncți, în cazul în care aceștia nu vor fi aleși din rândul judecătorilor sau procurorilor detașați. În conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) în redacția actuală a Legii privind Institutului Național al Justiției este prevăzut doar că personalul didactic al Institutului, cu excepția persoanelor detașate, este salarizat la nivelul judecătorilor din curțile de apel, stabilit în Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar. Problema, acestei norme este faptul că salarizarea judecătorilor se face în conformitate cu prevederile Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor, iar în conformitate cu prevederile art. 12 al acestei legi, pînă la aducerea în concordanță a legislației cu Legea privind salarizarea judecătorilor, actele legislative în vigoare, precum și alte acte normative privind salarizarea judecătorilor se aplică în măsura în care nu contravin acesteia. Astfel, pentru persoanele detașate, trimiterea la Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nu mai este actuală.

Din aceste considerente, proiectul propune expunerea articolului 11 în redacție nouă.

13. Un rol separat în cadrul proiectului îl au modificările operate la capitolul formării inițiale a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror și formării continue a judecătorilor și procurorilor în funcție, care reprezintă unele din atribuțiile de bază ale Institutului Național al Justiției. Reieșind din faptul că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative s-a reunificat procedura de accedere în funcția de judecător și au fost operate modificări în legislație în partea ce se referă la persoanele ce candidează la funcția de judecător în virtutea vechimii în muncă, o primă intervenție se referă la expunerea Capitolului III din Legea privind Institutul Național al Justiției în redacție nouă. Acesta va fi compus din trei secțiuni separate ce reglementează:

A. modul de organizare și desfășurare a formării inițiale a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror;

B. procedura de organizare și desfășurare a examenului pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă;

C. formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție.

A. La capitolul organizării și desfășurării formării inițiale a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror proiectul vine cu următoarele schimbări:

- se instituie principiile ce stau la baza concursului de admitere pentru formare inițială – principiul

² Eastern Partnership enhancing Judicial Reform in the Eastern Partnership Countries, Working group on “Professional Judicial Systems”, project report “Training of Judges”, Directorate General of Human Rights and Rule of Law, Strasbourg, March, 2013, pag. 52-53;

transparenței, egalității în drepturi și priorității aptitudinilor participanților la concurs [art. 13 alin. (2)];

- se stabilesc condițiile pentru înscrierea la concursul de admitere pentru formare inițială – care sunt preluate din Legea privind statutul judecătorului și Legea cu privire la Procuratură. Expunerea acestor condiții în Legea privind Institutul Național al Justiției este necesară pentru a evita trimerile la alte acte legislative, precum și pentru a sigura respectarea principiului clarității și previzibilității legii, or, persoanele care participă la concurs trebuie să cunoască exact ce acte urmează a fi prezentate pentru a participa la concurs [art. 13¹];

- se reglementează modul de formare a Comisiei pentru examenele de admitere și atribuțiile acesteia - avînd în vedere faptul că de Comisia respectivă depinde soarta persoanelor care participă la concursul pentru admiterea la formarea inițială a candidaților la funcția de judecător sau procuror, s-a considerat oportună reglementarea în Legea privind Institutul Național al Justiției a modului de formare a comisiei și a atribuțiilor acesteia, alte aspecte privind modul de funcționare a comisiei, urmînd, a fi descrise detaliat în Regulamentele aprobate de Consiliul Institutului Național al Justiției [art. 13²];

- se detaliază procedura de evaluare a rezultatelor concursului de admitere pentru formarea inițială și se identifică criteriile generale ce stau la baza evaluării [art. 13³];

- se reglementează condițiile generale privind procedura de anunțare a rezultatelor examenelor de admitere, de contestare a acestor rezultate, precum și de aprobare a acestora [art. 13⁴];

- se modifică baza de calcul a bursei lunare primite de persoanele care au promovat concursul de admitere pentru formarea inițială - bursa lunară primită de audientul cursurilor de formare continuă va fi de un salariu mediu pe economie, realizat în anul precedent celui de gestiune [art. 13⁵ alin. (2)];

- se instituie prevederi ce țin de modul de întoarcere a bursei de către audientul cursurilor de formare în cazurile în care încetează statutul de audient al cursurilor de formare inițială și anume, în situația:

- a) depunerii cererii de către audientul cursurilor de formare inițială;
- b) evaluării negative repetate la aceeași disciplină a audientului cursurilor de formare inițială sau nepromovării examenului de absolvire;
- c) pronunțării unei hotărîri definitive de condamnare a audientului cursurilor de formare inițială;
- d) în care audientul cursurilor de formare inițială nu mai întrunește condițiile pentru a candida la funcția de judecător sau procuror;
- e) aplicării sancțiunii disciplinare prevăzute la art. 13⁷ alin. (3) lit. c). [art. 13⁸ alin. (1)]

- se reglementează statutul persoanelor care au promovat concursul de admitere la formarea inițială, stabilindu-se drepturile, obligațiile și interdicțiile acestora. Persoanele respective urmează să aibă statutul de audient al cursurilor de formare inițială [art. 13⁶ - 13⁸];

- se detaliază modul de desfășurare a stagiilor de practică, stabilindu-se condiții pentru conducătorii de practică, rolului și modului de formare a acestora – modificări operate, inclusiv, în virtutea recomandărilor propuse în Raportul privind „Instruirea judecătorilor” elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”³ [art. 15];

- se stabilesc criterii pentru evaluarea cunoștințelor în perioada formării inițiale - evaluarea cunoștințelor audienților se va realiza în mod transparent, obiectiv și imparțial, ținîndu-se cont de următoarele criterii:

³ Ibid, pag. 50

- a) abilitățile de analiză, sinteză și interpretare a legislației materiale și procesuale;
- b) competențele de proiectare, estimare, apreciere, soluționare a situațiilor de caz;
- c) calitatea prezentării, corectitudinea și argumentarea răspunsului [art. 16];

• se reglementează în mod separat modul de organizare și desfășurare a examenului de absolvire a cursurilor de formare inițială [art. 17] etc.

B. La capitolul procedurii de organizare și desfășurare a examenului pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau procuror în temeiul vechimii în muncă proiectul propune :

• ca aceste examene să fie organizate o dată cu examenele de absolvire a audiențelor cursurilor de formare inițială a Institutului – ceea ce va exclude efectuarea cheltuielilor excesive de către Institut (prin instituirea unei Comisii pentru examenele de absolvire permanente) [art. 18¹ alin. (1)];

• instituirea condițiilor de admitere la examen și anume prezentarea documentelor care demonstrează faptul că persoana care solicită susținerea examenului are vechimea în muncă necesară [art. 18¹ alin. (3) și (4)];

• ca examenele să fie organizate în aceleași condiții prevăzute pentru examenele de absolvire susținut de audienții cursurilor de formare inițială a Institutului [art. 18² alin. (1)];

• ca urmare a susținerii examenului să se elibereze un certificat care atestă susținerea examenului în fața Comisiei pentru examenele de absolvire, în care să se indice anul susținerii și media generală obținută – document ce le va permite acestora să participe la concursurile de ocupare a funcțiilor de judecător, respectiv, procuror [art. 18² alin. (3)];

• stabilirea unui termen de valabilitate pentru rezultatele examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire [art. 18² alin. (4)].

C. Un rol aparte în proiect le revine modificărilor ce se referă la instruirea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție. În comparație cu prevederile în vigoare, proiectul intervine cu modificări esențiale în partea ce se referă la:

• modalitatea de elaborare a planului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, stabilind că acesta se elaborează în conformitate cu Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, având la bază solicitările judecătorilor și procurorilor. Necesitatea creării unui asemenea sistem de elaborare a programului de instruire continuă a judecătorilor și procurorilor derivă, atât din Domeniul de intervenție specifică 1.3.2, acțiunea 1 din PA SRSJ, cât și din recomandările experților Consiliului European formulate în **Raportul privind „Instruirea judecătorilor” elaborat în cadrul Proiectului Parteneriatului Estic cu genericul „Consolidarea reformei judiciare în statele Parteneriatului Estic”**.⁴

• schimbarea mecanismului de stabilire a cursurilor de formare continuă obligatorii pentru judecătorii sau procurorii în funcție - în raportul menționat supra s-a precizat despre faptul că prevederea de la art. 19 alin. (3) din Legea privind Institutul Național al Justiției, care stabilește că Consiliul Institutului este în drept să stabilească teme obligatorii pentru judecători, respectiv procurori, este una disputabilă. Experții au considerat nejustificată stabilirea unui asemenea drept Consiliului Institutului Național al Justiției, iar prevederea poate fi privită ca o limitare a independenței judecătorului. Dreptul de a stabili teme obligatorii pentru instruirea judecătorilor și procurorilor ar trebui să fie acordat Consiliului Superior al Magistraturii sau Consiliului Superior al Procurorilor, dar nicidecum nu

⁴ Ibid, pag. 59;

Consiliului Institutului Național al Justiției;

- reglementarea termenului de comunicare a planului de formare continuă Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, acesta fiind luna decembrie a anului anterior organizării cursurilor de formare [art. 19 alin. (5)];

- instituirea necesității includerii datelor privind activitățile de formare continuă la care au participat judecătorii și, respectiv, procurorii în funcție, în baza de date electronică a institutului privind activitățile de formare desfășurate de Institut – fapt prevăzut de Domeniul specific de intervenție 1.3.2., acțiunea 3 din PA SRSJ [art. 19¹].

14. Modificările propuse la Capitolul IV „Formarea inițială și continuă a grefierilor, formarea continuă a asistenților judiciari, șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanților procurorului și a consilierilor organelor de probațiune” au ca obiect:

- revizuirea actualelor prevederi ce vizează formarea inițială a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, urmînd ca aceștia să participe doar la cursurile de formare continuă. O asemenea modificare este argumentată prin faptul că în prezent, implementarea prevederilor art. 20 alin. (1) și (2) din Legea privind Institutul național al Justiției, ce statuează că formarea inițială are loc după numirea în funcție pe o perioadă de 3 luni, dificilă și costisitoare. Datorită faptului că, numărul șefilor de secretariate a instanțelor judecătorești este unul mic, este dificilă organizarea unor cursuri de formare inițială pentru cîteva persoane pe o perioadă de 3 luni. Mai mult ca atît, vor exista situații cînd conform acestor prevederi va fi necesară instruirea a 2 sau 3 persoane, cu costuri destul de mari. Aceste circumstanțe impun revizuirea conceptului de formare inițială a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești în favoarea formării continue.

- revizuirea actualelor prevederi ce vizează formarea inițială a grefierilor - presupune concretizarea prevederilor ce se referă la momentul începerii formării inițiale și duratei acesteia. Astfel, admitînd riscul apariției unor situații cînd s-ar putea ca în instanțele judecătorești din țară să fie numiți în funcție într-o anumită perioadă doar cîteva grefieri (1-3 persoane), ceea ce va face costisitoare formarea acestora imediat după numire lor în funcție, exact cum prevede în prezent Legea privind Institutul Național al Justiției. Din aceste considerente, proiectul propune ca grefierii urmează să participe la cursurile de formare inițială după numirea în funcție, pe măsura creării grupelor pentru formare, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la numire.

- completarea legii cu prevederi ce țin de modul de compensare a cheltuielilor pentru participarea la cursurile de formare continuă.

15. Urmare a Raportul „Evaluarea supremației legii și administrării justiției pentru programarea sectorială extinsă, Guvernul Moldovei”, SRSJ și PA SRSJ în domeniul specific de intervenție 3.2.5, au prevăzut necesitatea extinderii rolului Institutului Național al Justiției la capitolul instruirii inițiale și continue a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției. Astfel, raportul menționat preciza despre necesitatea consolidării rolului INJ în procesul de formare inițială (vocațională) și calificarea judecătorilor și extinderii rolului INJ în formarea continuă a întregului ansamblu de profesii juridice, inclusiv avocații practicieni. Acest fapt ar permite uniformizarea metodologiilor de instruire, consolidarea resurselor financiare alocate pentru formarea diferitor categorii de actori din sectorul justiție, ce ar contribui ulterior la dezvoltarea instituțională a Institutului.

Prin urmare, avînd în vedere acțiunile stabilite de SRSJ și PA SRSJ, proiectul propune completarea Legii privind Institutul Național al Justiției cu Capitolul IV¹ „Formarea inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției”.

**Modificările propuse la Legea nr. 59-XVI din 15 martie 2007
privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești
(Art. V din proiect)**

Ca și în cazul Legii privind organizarea judecătorească, proiectul propune operarea unor amendamente în vederea:

- revizuirii modului de desfășurare a formării inițiale și continue a grefierilor (făcând trimitere la Legea privind Institutul Național al Justiției);
- instituirii în calitate de teme pentru eliberarea din funcție a grefierului, nepromovarea examenului de capacitate;
- stabilirii mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru formarea inițială suportate de către instanța de judecată, în cazul în care grefierul nu promovează examenul de capacitate.

**Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune
(Art. VI din proiect)**

Ca și în cazul Legii privind organizarea judecătorească și Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești, proiectul propune operarea unor amendamente și în domeniul probațiunii, în vederea reglementării într-o manieră generală modul de desfășurare a formării continue a consilierilor de probațiune.

**Modificările propuse la Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea
performanțelor și cariera judecătorilor
(Articolul VII din proiect)**

În prezent art. 12 alin. (1) din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor menționează că, evaluarea performanțelor judecătorilor are drept scop stabilirea nivelului de cunoștințe și aptitudini profesionale ale judecătorilor, cât și a capacității de a aplica cunoștințele teoretice și aptitudinile necesare în practica profesiei de judecător, stabilirea aspectelor slabe și aspectelor forte din activitatea judecătorilor, stimularea tendinței de perfecționare a abilităților profesionale și sporirea eficienței activității judecătorilor la nivel individual și la nivel de instanțe judecătorești, organizarea formării profesionale adecvate a judecătorilor (stabilirea direcțiilor de formare profesională, dezvoltarea și îmbunătățirea programelor de instruire continuă a judecătorilor, selectarea formelor de instruire). Ulterior, alin. (2) al aceluiași articol prevede că rezultatele evaluării performanțelor judecătorilor sînt utilizate pentru organizarea formării profesionale adecvate a judecătorilor (stabilirea direcțiilor de formare profesională, dezvoltarea și îmbunătățirea programelor de instruire continuă a judecătorilor, selectarea formelor de instruire).

Rezumînd cele expuse mai sus, apare ca o consecință logică necesitatea reexaminării competenței Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, ce ar implica completarea listei competențelor Colegiului cu posibilitatea acestuia de a prezenta Institutului Național al Justiției propuneri pentru dezvoltarea și îmbunătățirea programelor de instruire continuă a judecătorilor. Astfel, proiectul de lege propune completarea art. 17 alin. (1) din Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor litera f).

**Dispoziții finale și tranzitorii
(Articolul VIII din proiect)**

În vederea asigurării unei implementări efective a proiectului de lege, după adoptarea de Parlament se

propune stabilirea unui termen special pentru intrarea în vigoare a legii și, anume 3 luni de la publicare. În această perioadă, atât Guvernul, cât și Institutul Național al Justiției urmează să asigure aprobarea sau amendarea actelor necesare pentru implementarea legii.

Concomitent, guvernându-ne de prevederile art. 41 alin. (3) din Legea 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care stabilește că republicarea este obligatorie dacă actul legislativ a suferit modificări esențiale (a peste o treime din articole), s-a dispus asigurarea, în termen de 3 luni de la adoptarea legii, a republicării Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției. Or, Legea privind Institutul Național al Justiției a suferit modificări semnificative, a peste o treime din articolele sale (Legea a fost completată cu 17 articole noi, iar mai mult de jumătate din prevederile actuale au fost amendate). Mai mult ca atât, s-a stabilit și necesitatea asigurării unei noi renumerotări a elementelor structurale ale Legii privind Institutul Național al Justiției.

Totuși, o serie de prevederi urmează să intre în vigoare la o dată ulterioară celor 3 luni de la publicare. Este vorba de prevederile Legii ce se referă la modificarea componenței Consiliului Institutului Național al Justiției, duratei mandatului directorului și directorului adjunct al Institutului și procedurii de selecție a acestora, care vor intra în vigoare după expirarea mandatului membrilor în exercițiu a Consiliului Institutului Național al Justiției și, respectiv, la expirarea mandatului actualului director și director adjunct al Institutului.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate după adoptare

Proiectul Legii prevede modificarea a opt acte legislative în vigoare. Ulterior, adoptării proiectului legii va fi necesară adoptarea sau, după caz, modificarea unui set de Regulamente ale Institutului Național al Justiției și aprobarea de Guvern unui set de acte normative, inclusiv și completarea Anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr.1108 din 25 septembrie 2006 privind salarizarea personalului unor instituții finanțate de la buget cu prevederi referitoare la salarizarea directorului adjunct al Institutului. Art. IX „Dispoziții finale și tranzitorii” stabilește termene concrete pentru realizarea acestor acțiuni.

6. Nivelul de compatibilitate a proiectului cu normele Convenției Europene privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și legislației comunitare

În procesul de elaborare a proiectului legii s-a ținut cont de experiența altor state în domeniu precum cea a Georgiei, României, Albaniei, Macedoniei, Poloniei, Serbiei etc.

Proiectul respectă standardele naționale și regionale privind instruirea judecătorilor și procurorilor:

- Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni nr. 4, din 27 noiembrie 2003;
- Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni nr. 12, din 8 decembrie 2009 etc.

7. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege presupune o serie de cheltuieli financiare suplimentare pentru:

1. Asigurarea medicală obligatorie a candidaților la funcțiile de judecător sau procuror care urmează cursurile de formare continuă în cadrul Institutului Național al Justiției. Conform prevederilor proiectului, cuantumul bursei candidaților la funcția de judecător și procuror va fi modificat și va constitui un salariu mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune. Reieșind din faptul că prima de asigurare medicală obligatorie pentru aceștia se va stabili în mărime procentuală din bursă, prezentăm calculele aproximative ale sumei ce va fi acoperită din bugetul Institutului Național al Justiției.

Prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medical pe anul 2015 nr. 74 din 12 aprilie 2015 prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și

la alte recompense a fost stabilită în mărime de 9% (cîte 4,5% pentru fiecare categorie de plătitori). Drept urmare, 4,5% se vor calcula din bursă, iar încă 4,5% vor fi acoperite de Institut.

Conform datelor Biroului Național de Statistică, salariul mediu, realizat pe parcursul anului precedent în sfera bugetară constituie 3673,9 lei. Astfel, conform noilor prevederi ale prezentului proiect de lege, cuantumul primei de asigurare medicală pentru ce va fi acoperită din contul bugetului de stat pentru un audient va constitui 165,32 lei/lună. Pentru un an cuantumul primei acoperite din bugetul de stat va constitui 1983,84 lei/audient.

Menționăm că pentru anul 2015, prin Hotărîrea Consiliului Institutului Național al Justiției nr. 414 din 31 martie 2015 au fost aprobate 20 de locuri la concursul de admitere pentru funcția de judecător și 25 de locuri la concursul de a admitere pentru funcția de procuror. Deci, pentru anul 2015 ar fi trebuit de achitat suma indicată supra pentru 45 audienți. Dacă am raporta suma respectivă la anul 2014, atunci ar fi trebuit de achitat acele 4,5% pentru 40 audienți.

2. Salarizarea funcției nou instituite de director adjunct al Institutului. Reieșind din faptul că Directorul Institutului este salarizat conform categoriei de salarizare 22 (ceea ce presupune 1.220–1.630 lei), la etapa modificării Anexei nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr.1108 din 25 septembrie 2006, pentru directorul adjunct va fi stabilită categoria de salarizare 21 (ceea ce presupune 1.160–1.550 lei). Astfel, dacă salariul directorului adjunct va fi stabilit în cuantum de 1.550 lei/lună, atunci salariul acestuia pentru un an va constitui: 1.550 lei/lună x 12 luni = 18.600 lei/an. Salariul pentru doi directori adjuncti va constitui 37.200 lei/an. Menționăm că la sumele indicate urmează a fi stabilite adaosurile, sporurile și alte plăți stabilite de lege.

3. Salarizarea membrilor Consiliului Institutului Național al Justiției. Proiectul prevede că *Membrii Consiliului, care nu sunt funcționari publici sau nu au statut de persoană cu funcție de demnitate publică, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație în mărime de 200 lei.*

Conform modificărilor propuse pentru art. 6 din Legea nr. 152 din 8 iunie 2006, Consiliul va fi format din:

- a) 7 membri desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii din rîndul judecătorilor instanțelor judecătorești de diferite niveluri;
- b) 4 membri desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor din rîndul procurorilor de diferite niveluri;
- c) un membru desemnat de Ministerul Justiției;
- d) un membru, profesor titular de drept, desemnat de către Ministerul Justiției, în bază de concurs. Procedura de organizare și desfășurare a concursului, criteriile de selectare a candidaților se stabilesc prin Regulament, aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Menționăm că din lista prezentată, doar profesorul titular de drept (litera d)) întrunește condițiile pentru a fi remunerat. Reieșind din faptul că ședințele ordinare ale Consiliului se vor convoca o dată pe trimestru, rezultă că pe parcursul unui an vor avea loc 4 ședințe ordinare: 200 lei/ședință x 4 ședințe = 800 lei/an.

Dacă admitem că ședințele extraordinare vor avea loc o dată pe lună, atunci remunerarea membrului respectiv va fi următoarea:

$$200 \text{ lei/ședință} \times 12 \text{ ședințe} = 2.400 \text{ lei/an}$$

$$2.400 \text{ lei/an} + 800 \text{ lei/an} = 3.200 \text{ lei/an}$$

Celelalte prevederi ale proiectului de lege urmează a fi implementate în limita resurselor financiare

bugetare alocate instituțiilor vizate de proiect pentru anul curent.

8. Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului, înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Versiunea inițială a proiectului a fost elaborată, avînd la bază propunerile Institutului Național al Justiției. Ulterior, în vederea definitivării versiunii remise la coordonare au fost organizate un set de ședințe cu reprezentanții Institutului, proiectul suferind modificări semnificative. De asemenea, anterior remiterii proiectului de Lege la coordonare la solicitarea Institutului Național al Justiției a fost organizată o ședință de lucru în cadrul căreia au participat reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Consiliului Institutului Național al Justiției, directorul-executiv al Institutului, precum și reprezentanți ai personalului administrativ al Institutului. Această ședință a avut loc la data de 14 aprilie 2014.

După, definitivarea proiectului în baza propunerilor expuse în cadrul ședinței din 14 aprilie proiectul de Lege a fost remis la coordonare tuturor organelor interesate. În mod special, a fost solicitată opinia tuturor instanțelor judecătorești, Consiliului Superior al Magistraturii, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Procurorilor, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Institutului Național al Justiției, Consiliului de Mediere, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Uniunii Avocaților, asociației obștești „Liga Națională a Notarilor”, Asociația Notarilor din Moldova „NOTA”, Uniunii Notarilor din Moldova, asociației obștești „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”, asociației obștești „Asociația judecătorilor din Moldova” și asociației obștești „Centrul de Resurse Juridice”.

În total, au fost *primite obiecții și recomandări de la 12 instituții, fiind formulate 112 obiecții și recomandări, fiind acceptate total sau parțial mai mult de jumătate din acestea*. Toate obiecțiile și propunerile primite de la instituțiile menționate mai sus au fost examinate în procesul de definitivare a proiectului.

Suplimentar, la data de 9 iunie 2014, au fost organizate dezbateri publice pe marginea proiectului de Lege, la care au fost invitați reprezentanții tuturor instituțiilor interesate, precum și reprezentanții donatorilor (USAID, ROLISP, Consiliul Europei, Ambasada SUA în Republica Moldova).

Menționăm faptul că proiectul de lege a fost anterior aprobat de Guvern prin Hotărîrea nr. 796 din 29 septembrie 2014, fiind remis Parlamentului și înregistrat cu nr. 371 din 6 octombrie 2014. Reieșind din faptul că proiectul legii nu a fost inclus pe ordinea de zi a Parlamentului precedent, acesta a devenit nul în temeiul art. 47, alin. (12) din Legea nr. 797 din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului.

Drept urmare, în vederea executării indicației Guvernului nr. 1516-69 din 2 martie 2015 privind reexaminarea proiectelor devenite nule, cu reconfirmarea corespunzătoare a avizelor de către noii conducători ai autorităților interesate, Ministerul Justiției a coordonat repetat proiectul de lege cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

La 14 aprilie 2015 a fost organizată o ședință suplimentară cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Finanțelor și Institutul Național al Justiției, în vederea depășirii deficiențelor ce țin de salarizarea membrilor Consiliului Institutului, salarizarea conducerii și formatorilor acestuia. Propunerile autorităților menționate au fost luate în considerație la definitivarea proiectului.

(Ministru



Vladimir CEBOTARI